

Βρυξέλλες, 30 Σεπτεμβρίου 2022
(OR. en)

12838/22

JAI 1251
COPEN 336
JUSTCIV 118
COJUR 30
IPCR 93
RELEX 1276

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία
Αποδέκτης: Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
αριθ. προηγ. εγγρ.: 12756/22

Θέμα: Δικαστικές απαντήσεις και η καταπολέμηση της ατιμωρησίας όσον αφορά εγκλήματα που διαπράττονται σε σχέση με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας
— Πορεία των εργασιών

Το Συμβούλιο, μαζί με τα άλλα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, έδρασε αστραπιαία μετά την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας προκειμένου να στηρίξει την καταπολέμηση της ατιμωρησίας όσον αφορά εγκλήματα πολέμου και τα άλλα σοβαρότερα εγκλήματα. Οι υπουργοί Δικαιοσύνης συζήτησαν την κατάσταση ήδη στις 4 Μαρτίου 2022 και συζήτησαν το θέμα αυτό σε κάθε επόμενη συνεδρίαση. Η τελευταία συζήτηση πραγματοποιήθηκε κατά την άτυπη συνεδρίαση στην Πράγα τον Ιούλιο, παρουσία του εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ΔΠΔ), του υπουργού Δικαιοσύνης της Ουκρανίας και του προέδρου της επιτροπής LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Προεδρία ξεκίνησε επίσης συζητήσεις για το θέμα αυτό σε άλλες συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου, όπως η συνεδρίαση της συντονιστικής επιτροπής στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (CATS) στις 21 Σεπτεμβρίου 2022.

Στα συμπεράσματά του της 30ης και 31 Μαΐου 2022, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανέφερε ότι «εξαιρεί όλους όσους συμβάλλουν στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και στη διερεύνηση εγκλημάτων πολέμου και των άλλων σοβαρότατων εγκλημάτων, υποστηρίζει δε τις εντατικές εργασίες του Εισαγγελέα του ΔΠΔ στον τομέα αυτό. Χαιρετίζει επίσης το έργο που επιτελεί η Γενική Εισαγγελέας της Ουκρανίας, με τη στήριξη που παρέχουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της σε επίπεδο χρηματοδότησης και ανάπτυξης ικανοτήτων.»

Οι κύριες προσπάθειες και πρωτοβουλίες στον τομέα αυτό μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Δεκατέσσερα κράτη μέλη έχουν κινήσει έρευνες για εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε σχέση με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας στην Ουκρανία, είτε βάσει προσωπικής δωσιδικίας [π.χ. ένα θύμα ή ο δράστης έχει (επίσης) την ιθαγένεια κράτους μέλους της ΕΕ] είτε βάσει διεθνούς δικαιοδοσίας.
- Στις 25 Μαρτίου 2022 συστάθηκε κοινή ομάδα έρευνας (ΚΟΕ) με τη συμμετοχή των πολωνικών, των λιθουανικών και των ουκρανικών δικαστικών αρχών, με τη στήριξη της Eurojust. Σκοπός της είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων και να στηρίζει τις ποινικές έρευνες για εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί στην Ουκρανία. Στις 25 Απριλίου 2022 η Εισαγγελία του ΔΠΔ ανακοίνωσε τη συμμετοχή της στην ΚΟΕ. Στις 30 Μαΐου 2022 οι δικαστικές αρχές της Εσθονίας, της Λετονίας και της Σλοβακίας εντάχθηκαν επίσημα στην ΚΟΕ. Η Eurojust εξακολουθεί να παρέχει κρίσιμη επιχειρησιακή, νομική και οικονομική στήριξη στην ΚΟΕ.
- Πέραν τούτου, στις 13 Απριλίου 2022, το Συμβούλιο τροποποίησε την εντολή της συμβουλευτικής αποστολής της ΕΕ για τη μεταρρύθμιση του τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας στην Ουκρανία (EUAM Ukraine)¹. Στο πλαίσιο της τροποποιημένης εντολής, η EUAM Ukraine παρέχει επίσης στήριξη στις ουκρανικές αρχές για τη διευκόλυνση της διερεύνησης και δίωξης για όλα τα διεθνή εγκλήματα που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο της απρόκλητης και αδικαιολόγητης στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

---

¹ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/638 του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με τη συμβουλευτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μεταρρύθμιση του τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας στην Ουκρανία (EUAM Ukraine), ΕΕ L 117 της 19.4.2019, σ. 38.

- Ο ρόλος της Eurojust ως συντονιστικού οργάνου μεταξύ δικαστικών αρχών των κρατών μελών είναι ουσιώδης στο πλαίσιο της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων για εγκλήματα πολέμου και άλλα σοβαρότερα εγκλήματα, ιδίως δεδομένου ότι φιλοξενεί και παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τη διερεύνηση και τη δίωξη για γενοκτονίες, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου («δίκτυο κατά της γενοκτονίας») και έχει δημιουργήσει στενούς δεσμούς με την Ουκρανία μέσω της παρουσίας εισαγγελέα-συνδέσμου για την Ουκρανία. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε απαραίτητο να δοθεί στην Eurojust η δυνατότητα να εκπληρώσει πλήρως αυτόν τον σημαντικό συντονιστικό ρόλο διατηρώντας και αναλύοντας αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των διάφορων ερευνών που έχουν ξεκινήσει. Ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, και εντός πολύ αυστηρών προθεσμιών στο πλαίσιο διαδικασίας έκτακτης ανάγκης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσαν τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/838 όσον αφορά τη διατήρηση, την ανάλυση και την αποθήκευση, στη Eurojust, αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με γενοκτονίες, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, εγκλήματα πολέμου και συναφείς αξιόποινες πράξεις². Ο κανονισμός άρχισε να ισχύει στις 1 Ιουνίου 2022. Η Eurojust δημιουργεί το διάστημα αυτό την αναγκαία υποδομή για την εφαρμογή του κανονισμού και, κατόπιν αιτήματος της Προεδρίας, υποβάλλει τακτικά εκθέσεις σχετικά με τη διαδικασία αυτή στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου.³
- Στις 21 Σεπτεμβρίου 2022, η Eurojust, το δίκτυο κατά της γενοκτονίας και η Εισαγγελία του ΔΠΔ δημοσίευσαν κατευθυντήριες γραμμές για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών: «Τεκμηρίωση διεθνών εγκλημάτων και παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων για σκοπούς ποινικής λογοδοσίας». Οι κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της Eurojust, έχουν ως στόχο να βοηθήσουν στην καταπολέμηση της ατιμωρησίας και έχουν καταρτιστεί με βάση την εμπειρογνωμοσύνη της Εισαγγελίας του ΔΠΔ, της Eurojust, του δικτύου κατά της γενοκτονίας, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, εθνικών εισαγγελέων και διεθνών εταίρων.

---

² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/838 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 όσον αφορά τη διατήρηση, την ανάλυση και την αποθήκευση, στη Eurojust, αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με γενοκτονίες, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, εγκλήματα πολέμου και συναφείς αξιόποινες πράξεις (ΕΕ L 148 της 31.5.2022, σ. 1).

³ Πρόσφατα κατά τη συνεδρίαση της COPEN στις 16 Σεπτεμβρίου· βλ. επίσης WK 12104/22.

- Η Ευρωπόλ στηρίζει τις αρμόδιες αρχές στη διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων πολέμου και άλλων σοβαρότερων εγκλημάτων μέσω της επεξεργασίας και ανάλυσης πληροφοριών στο πλαίσιο του ειδικού της συστήματος για τα διεθνή εγκλήματα, το οποίο αναφέρεται ως «έργο ανάλυσης βασικών διεθνών εγκλημάτων». Η Eurojust συνεργάζεται με την Ευρωπόλ προκειμένου να διασφαλίσει τη βέλτιστη συμπληρωματική λειτουργία των οργανισμών προς στήριξη των ερευνών.
- Λόγω του αυξημένου φόρτου εργασίας που προκάλεσε η κατάσταση στην Ουκρανία, το ΔΠΔ απηύθυνε πρόσκληση για πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές και βοήθεια με τη μορφή ανθρώπινων πόρων που μπορούν να βοηθήσουν στις έρευνες (μεταξύ άλλων αποσπασμένων εισαγγελέων, ανακριτών, εμπειρογνομόνων). Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο κατέβαλε προσπάθειες για το συντονισμό της δράσης των κρατών μελών στον τομέα αυτό. Συνολικά, περισσότερα από 7 εκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν στο ΔΠΔ ως πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη, ενώ διάφορα κράτη μέλη απέστειλαν εμπειρογνώμονες στη Χάγη για να βοηθήσουν το ΔΠΔ στο σημαντικό έργο του.
- Μέσω της ολοκληρωμένης πολιτικής αντιμετώπισης κρίσεων (IPCR), η Προεδρία βοήθησε επίσης στον συντονισμό της εγκληματολογικής στήριξης προς τις ουκρανικές αρχές για τη συλλογή αποδείξεων για διεθνή εγκλήματα. Τα κράτη μέλη παροτρύνθηκαν να συνεχίσουν να συμβάλλουν ενεργά στις έρευνες για διεθνή εγκλήματα διοχετεύοντας προσφορές εγκληματολογικής στήριξης μέσω του ΔΠΔ, το οποίο είναι καλά εξοπλισμένο για να συντονίζει τέτοιες προσφορές. Πράγματι, μέσω του μοντέλου εναλλαγής που ακολουθεί, το ΔΠΔ ομαδοποιεί τις προσφορές και μετά τις αντιστοιχίζει προς τις ανάγκες της Ουκρανίας. Το μοντέλο εναλλαγής του ΔΠΔ παρουσιάζει διάφορα πλεονεκτήματα για τα κράτη μέλη όσον αφορά τη νομική βάση, την ασυλία, την υλικοτεχνική υποστήριξη, την ασφάλεια, την ασφάλιση, τη μείωση του κόστους κ.λπ.⁴. Το ΔΠΔ συνεργάζεται στενά με την EUAM Ukraine στον τομέα αυτό.

Εκτενέστερη και λεπτομερέστερη περιγραφή των διάφορων προσπαθειών και πρωτοβουλιών παρατίθεται στο έγγραφο WK 5731/22, το οποίο επικαιροποιείται τακτικά.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η Προεδρία καταβάλλει προσπάθειες ώστε να εκδοθεί το συντομότερο δυνατό η απόφαση του Συμβουλίου που αφορά την προσθήκη της παραβίασης περιοριστικών μέτρων στο άρθρο 83 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μόλις η Επιτροπή υποβάλει την πρόταση οδηγίας σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις για την παραβίαση περιοριστικών μέτρων, η Προεδρία θα καταβάλει επίσης κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε η πρόταση αυτή να εξεταστεί επειγόντως στο Συμβούλιο.

⁴ Στις 30 Σεπτεμβρίου 2022, η Εισαγγελία του ΔΠΔ δημοσίευσε φυλλάδιο με πληροφορίες για δυνάμει συνεισφέρουσες χώρες σχετικά με την επιτόπια εγκληματολογική ανάπτυξη με το ΔΠΔ.

Η Προεδρία θα συνεχίσει να μεριμνά ώστε το Συμβούλιο, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, να συνεχίσει να παρέχει στήριξη στις προσπάθειες των κρατών μελών να συλλέξουν αποτελεσματικά αποδείξεις για εγκλήματα πολέμου και άλλα σοβαρότερα εγκλήματα που διαπράττονται στην Ουκρανία, διερευνώντας παράλληλα πιθανές συνέργειες και αποφεύγοντας επικαλύψεις.

Προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω και να εξορθολογιστούν όλες αυτές οι προσπάθειες, η Προεδρία υπέβαλε σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της ατιμωρησίας όσον αφορά εγκλήματα που διαπράττονται σε σχέση με τη ρωσική επίθεση στην Ουκρανία⁵. Οι συζητήσεις πάνω σε αυτό το σχέδιο συμπερασμάτων ξεκίνησαν πρόσφατα.

---

⁵ 12756/22.